

„Didžioji būtybių knyga“ – antroji Kotrynos Zylės knyga, kurioje ji vaikams vėl atskleidžia lietuvių mitinio pasaulio paslaptis. Autorės debiutas – „Milžinas mažylis“ – susilaukė pripažinimo: 2014 m. knyga buvo įtraukta į geriausių Metų knygų vaikams penketuką.

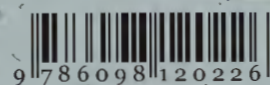
Knygoje rasite pagrindinių, 26 lietuviškų būtybių aprašymus, iliustracijas, gerąsias ir blogąsias jų savybes, nuotykius ir dabartinės slėptuvių vietas. Smagaus tyrinėjimo!

Ar kada nors susimąstėte, kur prapuolė mūsų senosios mitinės būtybės? O gal jos visada paslapčia gyveno visai šalia? Kviečiu stabeletti, suklusti ir atidžiai apsidairyti. Tikiuosi, kad „Didžioji būtybių knyga“ bus jums naujų kasdienių nuotykių ir atradimų pradžia.

Knygos autorė Kotryna Zylė

„Tai knyga, kurią būčiau pamėgusi vaikystėje: atverianti paslaptinę lietuvių mitinių būtybių pasaulį, šiek tiek bauginanti, bet kartu – jaukų, nes savą.“

Vaikų literatūros kritikė Neringa Mikšlauskienė

DIDŽIOJI BŪTYBIŲ KNYGA

Kotryna Zylė

DIDŽIOJI BŪTYBIŲ KNYGA

Kotryna Zylė

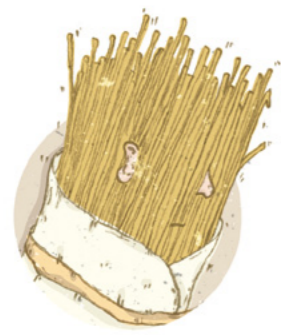

LAUMĖS

DEIVĖS, DAŽNAI ĮSIKURIANČIOS ŠALIA
VANDENS, MĖGSTANČIOS JOMS
PATIKUSIUS ŽMONES LABAI APDOVĀNOTI,
O ĮŽEIDUSIUS - BAUSTI IR SKRIAUSTI

KOKIOS TOS LAUMĖS?

LAUMIŲ VAIKAI, kuriuos deivės taip mėgsta sukeisti su žmonių mažyliais, ne gimsta, bet išauga iš laumių suvystyto šiaudų ryšulio. Per vieną naktį vaiko pataluose paliktai šluotai išauga galva, paskui ir visas kūnas. Tokius vaikus žmonės neatpažinę augina kaip savus, bet jie dažniausiai užauga keistos išvaizdos ir nemokantys kalbėti.

KAIP ATRODO LAUMĖS?

Iš pirmo žvilgsnio panašios į paprastas merginas, bet po ilgais sijonais dažnai slepia ožkos ar vištos kojas, kartais – visą ožkos kūną. Dažnai šios būtybės pasirodo ir visiškai nuogos. Mėgsta pasiversti laukiniais karveliais, panorėjusios tampa milžino ūgio. Dažniausiai ilgaplaukės, kartais su ragais, ilgomis krūtėmis, storomis lūpomis, plačiais užpakaliais.

KODĖL VADINAMOS LAUMĖMIS?

Laumių vardas kilo iš seno indoeuropiečių žodžio dalies „loud“, reiškiančios „augti, kilti“. Šios būtybės skatina augalijos klestėjimą. Iš laumės vardo atsirado daugybė pavadinimų. Per lietuvių nušvintanti vaivorykštė dar vadinama laumės juosta, pailgi nugludinti akmenukai – laumės pirštais. Rudenį laukuose besidraikančius

voratinklius žmonės praminė laumės plaukais, o paežerėse skrajojantys laumžirgiai greičiausiai naktimis ant nugarų skraidina šias deives, todėl vadinami jų žirgais.

KUR GYVENA LAUMĖS?

Gyvena miškuose ir prie vandenų. Mėgsta suptis medžių šakose.

KĄ VALGO LAUMĖS?

Įvairias žmonių aukojamas gėrybes, alų. Senovėje dovanos būdavo paliekamos ant didelių akmenų, prie kurių sutemus rinkdavosi deivės.

KAIP LAUMĖS ŠUTARIA SU ŽMONĖMIS?

Senais laikais laumės naktį lankydavosi pirtyse, ten prausdavosi, o jei kas netyčia užeidavo – negyvai užkutendavo. Deivės naktimis slapčia pabaigdavo moterų darbus – suverpdavo ar

suausdavo ką radusios namuose. Kartais įsidirbusi laumė nebegalėdavo sustoti, tada suverpdavo dar ir miegančios šeimininkės plaukus ar žarnas.

Šios deivės labai mėgsta žmonių kūdikius. Kartais juos vagia arba sukeičia, lopšy palikdamos laumiuką. Laumės vilioja vyrus, o suviliotus mirtinai užmyluoja arba užkutena.

Patekęs mėnesienai, jos renkasi pievose, prie upių ar pelkių. Ten šoka ratelius, dainuoja sutartines. Savo šokiais ir dainomis gali keisti orus – sukelti krušą, lietų ir taip pakenkti derliui.

KAIP LAUMĖMS SEKASI ŠIAIS LAIKAIS?

Maudynių pirtyse pasiilgusios deivės sutemus įsmunka į užsidariusius vandens pramogų parkus ir ten turškiasi iki ryto. Savo drabužius ir audeklus mielai skalbia nebe rankomis upėse, bet žmonių namuose

rastomis skalbyklėmis. Audimo staklių ir verpimo ratelių pas šiuolaikines moteris neberandančios laumės išmoko naktį išliūkinti į tekstilės fabrikus ir ten įjungti visus įrenginius. Ryte atkeliavę darbuotojai labai džiaugiasi ir nesupranta, kas nudirbo jų pamainos darbus. Šiais laikais deivės labai retai randa kur nors paliktą kūdikį. Jei aptinka miegantį kambaryje vieną ir pabando sukeisti su saviškiu, tikroji mama išgirsta triukšmą per įjungtą mažylio radijo stotelę ir tuoj pat atbėgusi sutrukdo. Šokti, dainuoti ir vilioti vyrus laumėms vis dar patinka taip pat kaip ir senovėje. Nauji laikai nepakeitė ir kai kurių jų susitikimų vietų – linksmintis deivės vis dar renkasi šviečiant mėnuliui, pievų pakraščiuose ar upių pakrantėse.

Laumių taip mėgstamos **SUTARTINĖS** – tai daugiabalsės senovinės lietuvių dainos. Jos dainuojamos dviem, trim arba keturiais balsais. Dažniausiai melodija skamba aštriais sąskambiais, žodžių – nedaug, kai kurie jų – senoviniai, sunkiai suprantami (tūto, čiūto, lingo, lylia, dobilio) ir kartojasi.

Norint sužinoti, kur yra sėdėjusi laumė, medžiuose reikia dairytis tankaus šakelių sąžalyno – amalo. Žmonės jį dar vadina **„LAUMĖS ŠLUOTA“**. Tai nėra to paties medžio šakelės, o jų sultis šaknelėmis siurbiantis puskrūmis. Jis žymi, ant kurios šakos suposi deivė.

MAUMAS

BLOGOJI VANDENS
BŪTYBĖ, ATKLYSTANTI
Į ŽMONIŲ NAMUS

KOKS TAS MAUMAS?

KAIP ATRODO MAUMAS?

Tamsus, storas ir nerangus padaras, didelėmis rankomis ir kojomis, iš burnos drimbančiomis žaliomis putomis.

KODĖL VADINAMAS MAUMU?

„Maumėti“ kaip ir „baubėti“ reiškia „vešliai augti“, „storėti“.

KUR GYVENA MAUMAS?

Šuliniuose, pelkėse. Iš ten atklysta ir į žmonių namus.

KĄ VALGO MAUMAS?

Sakoma, jog senovėje valgydavo vaikus. Dabar tokių nutikimų nebepasitaiko, veikiausiai maitinasi įvairiomis atliekomis ir šiukšlėmis iš vamzdynų.

KAIP MAUMAS ŠUTARIA SU ŽMONĖMIS?

Nuo seno Maumo labiausiai bijodavo vaikai, nes suaugusiesiems jis nesirodydavo. Dažniausiai

jį sutikdavo tamsoje prie šulinio ar pelkės nuklydę mažyliai. Jį pamatę vaikai dažnai pabėgdavo. Jei kuris parkludavo, Maumas ant jo užsilipdavo ir šokinėdavo drabstydamasis putomis. Kartais Maumas užpuldavo net kūdikius.

KAIP MAUMUI SEKASI ŠIAIS LAIKAIS?

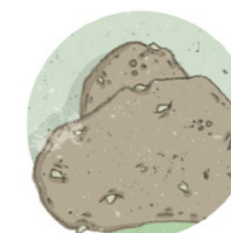
Mūsų dienomis Maumo pamatyti beveik nebeįmanoma, jis vengia šviesių ir švarių namų. Šis padaras vis dar labai mėgsta slėptis giliuose kaimo šuliniuose ar klampiose miškų pelkėse ir tik kartais iš didelio smalsumo užklysta pas žmones. Čia jam jaukiausia slėptuvė – tamsūs ir šlapi vamzdžiai, vedantys į tualetą ir vonios kambarius. Šie kambariai Maumui malonūs būna tik tol, kol į juos niekas neįeina ir neuždega šviesos. Maumas jau pamiršo mažylių gąsdinimą ir dažniausiai miestuose niekam netrukdydamas šlepsi po plačius smirdančius vamzdynus.

Maumu iki šiol tebevadinamas **SNARGLYS**. Greičiausiai dėl bjaurios išvaizdos, panašios į Maumo drabstomas putas.

Maumais seniau dar buvo vadinamos **UTĖLĖS**...

...ir pajuodavimai ant bulvių – **BULVIŲ „AKYS“**.

RAGANA

YPATINGŲ GALIŲ
TURINTI MOTERIS,
GALINTI APKERĖTI
ŽMONES IR GYVULIUS

KOKIOS TOS RAGANOS?

VASAROS SAULĖGRĮŽA, dabar vadinama Joninėmis arba Rasomis – ypatinga ilgiausios dienos ir trumpiausios nakties šventė. Tąnakt gamtoje šėlsta dvasios ir baissiausios būtybės. Žmonės nuo jų ginasi šviesa – degina didžiulius laužus. Tik tą vidurnaktį miške pražysta papartis. Kam pasiseka rasti jo stebuklingąjį žiedą, tas tampa visažinis.

VASAROS SAULĖGRĮŽOS NAKTIES BURTAI:

- surinkus ir sudeginus 9 žydinčių žolynų puokštę, vadinamą kupole, išsipildys sugalvotas noras;
- nusiprausus veidą ryto rasa susisapnuos būsimas mylimasis;
- nuogam apibėgus savo ūkio, daržo ar sodybos laukus, derlius bus kaip niekad gausus.

KAIP ATRODO RAGANOS?

Dažniausiai jos – vyresnio amžiaus, negražios, raukšlėtos moterys, šiurkščiais juodais arba žilais plaukais, tamsiomis akimis, bet gali pasirodyti pasivertusios jaunomis mergaitėmis. Senovėje mėgdavo dėvėti laisvus, baltus, giliai prasagstytus marškinius. Šios moterys moka pasiversti gyvūnais ir daiktais. Taip slapta apsilanko kaimynų namuose kiaulės, katės, kumelės, ožkos, rupūžės, kirmėlės ar net riedančio sūrio pavidalu.

KODĖL VADINAMOS RAGANOMIS?

Raganos vardas kilęs nuo žodžio „regėti“. Šios moterys ne tik buria, bet ir mato ateitį, žino atsakymus į neišsprendžiamus klausimus.

KUR GYVENA RAGANOS?

Tarp paprastų žmonių. Dažniausiai kaimynai net nežino, kad šalia jų gyvenanti moteris – ragana.

KAIP TAMPAMA RAGANA?

Ragana ne gimstama, o išmokstama būti. Raganauti jaunas raganas moko vyresnė ragana, dažniausiai vasaros saulėgrįžos naktį.

KĄ VALGO RAGANOS?

Valgo kaip ir paprasti žmonės. Geria iš kaimynų karvių pavogtą pieną, mėgsta iš jo gamintis sūrį, sviestą, varškę, rūgpienį. Kalbama, jog senovėje raganos kepdavo ir skanaudavo mažus berniukus. Klasta juos prisiviliodavo į savo namus ir maitindavo įvairiais skanumynais, kad taptų putlesni ir gardesni.

KAIP RAGANOS SUTARIA SU ŽMONĖMIS?

Raganos kenkia žmonėms ir gyvuliams. Jos turi galios pakeisti laimių (žr. p. 20) nulemtą likimą. Šios moterys žmonėms užtraukia ligas, ankstyvą senatvę, mirtį, gali paversti žvirbliu, šunimi ar vilku. Susargdina gyvulius,

karvėms atima pieną. Jei žmonės moterį įtaria esant ragana, eidami pro ją apsisaugodami gniaužia špygą. Savo namus nuo burtų saugo prie durų užkišdami šermukšnio lapų. Senais laikais moteris, įtariamą esant raganomis, žmonės žiauriai tikrindavo vandeniui arba ugnimi. Visi tikėjo, kad raganos neskęsta, o joms degant lieka nesudegusi ledinė širdis. Taip klaidingai buvo nukankinta ir daug nekaltų moterų. Jauni vaikinai švelniau išbandydavo, ar jų mergina ne ragana. Vasaros saulėgrįžos naktį susikibę su mylimąja jie šokdavo per laužą. Jei mergina – kerėtoja, peršokusi per liepsną, ji tapdavo bjauria sene.

KAIP RAGANOMS SEKASI ŠIAIS LAIKAIS?

Raganos mūsų dienomis jaučiasi saugios. Niekas jų nebedegina ir nebekankina.

Žmonės burtais net žavisi, todėl kai kurios neslepia savo galių. Jos atidaro būrimo salonus, rengia pasirodymus televizijoje. Miestuose gyvenančios raganos kartais pasiverčia mielomis katėmis. Kaimynams jas šeriant, šniukštinėja po butus, apkeri gyventojus. Be to, gaudo ir baudžia vaikus, kurie skriausdami kiemo kates suerzina tarp jų pasislėpusią raganą. Kaime gyvenančios kerėtojos vis dar vagia joms nepriklausančių karvių pieną. Kartais jį atima iš visos ūkininko bandos karvių fermoje. Miestietės kartais apšvarina kaimynų butus ar šaldytuvus.

Jei ankstų vasaros saulėgrįžos rytą ragana rankšluosčiu arba paklode nubraukia rasą nuo pievos, kurioje ganosi kaimynų karvė, ši **NUSTOJA DAVUSI PIENO**, o vagilė iš saviškės pradeda primelžti dvigubai daugiau nei iki tol.

Ragana, priėjusi prie namų, kurie pažymėti **ŠERMUKŠNIO LAPU**, bando suskaičiuoti, kiek šis turi lapelių. Skaičiuodama vis painiojasi, kol netenka kantrybės (arba užgieda pirmieji gaidžiai, kurių bijo visos tamsos būtybės) ir keliauja sau.

AITVARAS

NERAMI BŪTYBĖ, NEŠANTI ŽMONĖMS TURTUS

KOKIE TIE AITVARAI?

Norint **IŠSIPERINTI** aitvarą, reikalingas juodas septynerių, devynerių arba dvylikos metų gaidys.

Įsigijus arba užsiauginus gaidį, reikia sulaukti, kol šis padės kiaušinį ir ims jį perėti. Iš tokio kiaušinio išsiris ne viščiukas, o tikriausias aitvaras.

KAIP ATRODO AITVARAS?

Aitvarai labai greitai lakioja dangumi ir rodosi įvairiais pavidalais: ugninio žalčio, juodo gaidžio, viščiuko, ugninės rankovės, gyvatės su ugnine galva, degančio pagalio. Pagal lekiančio aitvaro spalvą galima suprasti, ką jis neša.

Raudonas – pinigus, auksinis – auksą, baltas ar žydras – sidabrą, pilkas – grūdus.

KODĖL VADINAMI AITVARAIS?

Aitvaro vardas kilęs iš dviejų žodžių: „aitas“ – reiškia nenuoramą, padaužą, ir „varas, varyti“ – judrumą ir jėgą.

KUR GYVENA AITVARAI?

Senovėje įsikurdavo svirnuose ir ant svirnų, kamarose, ant pirklių, tvartuose, jaujose, mūsų laikais – ant įvairiausių namų stogų.

KĄ VALGO AITVARAI?

Virtą, keptą, prieš tai niekieno neragautą maistą. Mėgstamiausi aitvarų patiekalai: kiaušiniene, košė, miltiniai kukuliai.

KAIP AITVARAI ŠUTARIA SU ŽMONĖMIS?

Aitvarai žmonėms neša grūdus, pinigus, pieno produktus (varškę, sviestą, pieną, grietinę, sūrius), maistą (taukus, lašinius, mėsą, miltus, alų), audeklus, drabužius, pašarus, net mėšlą laukams tręšti. Aitvarą šeimininkas gali nusipirkti iš jo buvusio šeimininko, išsiperinti, netyčia rasti pamestą (dažniausiai atrodantį kaip senas virvagalis ar ilgas pagalys), sugauti lekiantį pro šalį arba prisivilioti pagaminęs šios būtybės mėgstamų patiekalų. Aitvaras gėrybes dažnai grobia iš kaimynų, todėl jo šeimininkas

greit tampa aplinkinių nemėgstamas. Tai – labai nemalonu, tad dažnai po kurio laiko šeimininkas šios stebuklingos būtybės nusprendžia atsikratyti. Tačiau tai padaryti nelengva. Supykęs aitvaras gali pavirsti kibirkštimi ir padegti namus.

KAIP AITVARAMS SEKASI ŠIAIS LAIKAIS?

Mūsų dienomis visi pamiršo apie aitvarus, todėl niekas jų nebebando išsiperinti, sugauti ar prisijaukinti. Visi aitvarai į namus atkeliauja netyčia. Dažniausiai juos parneša vaikai, manydami, kad nešasi paprasčiausią pagaliuką. Miestuose aitvarai mėgsta įsikurti balkonuose, jei tik šie nebūna įstiklinti.

Būna, kad aitvaras turtus neša iškart visam daugiabučiui. Tada gėrybes palieka ant daugiaaukščio namo stogo.

Gyventojai net neįtaria, kad ten pūpsa pinigų maišai. Taip pat šios būtybės mėgsta pripildyti šeimininkų šaldytuvus. Žmonės ir to kartais nė nepastebi. Kai kurie policijos neišaiškinti keisti apiplėšimai ir vagystės – aitvarų darbas. Taip jie prisirenka turtų, kad turėtų ką nešti žmonėms. Būna, kad aitvaras šeimininkui atskraidina svetimą banko kortelę su ant jos užrašytu PIN kodu. Skrendantį ugninį aitvarą pamatęs šiuolaikinis žmogus dažnai nusprendžia, jog tai – krentanti žvaigždė, kometa arba ateivių laivas.

Senovėje aitvarų taip mėgta **JAUJA** – tai pastatas, skirtas javams, linams ir kanapėms džiovinti. Jaujos kampe būna krosnis arba duobė laužui, o virš jos džianami augalai. Įvairios stebuklingos būtybės ir dvasios jaujas labiausiai mėgsta iš visų pastatų.

Kitas senasis aitvarų prieglobstis – **KAMARA**. Tai – atskiras tamsus kambarėlis troboje, skirtas įvairiems namų daiktams, maisto produktams laikyti. Čia visada vėsu, o maistas ilgiau išlieka šviežias. Kartais žmonės kamarą laikydavo kaip švarų kambarį, skirtą miegoti, ypač svečiams apnakvindinti.

VELNIAS

POŽEMIO IR VĒLIŲ DIEVAITIS

KOKS TAS VELNIAS?

KAIP ATRODO VELNIAS?

Panašus į žmogų, bet turi karvės, arklio arba ožkos (kartais net gaidžio) kojas, ragus kaktoje ir jaučio uodegą. Velnias – labai stiprus. Gali pasiversti ožiu, juodu katinu, juodvarniu.

KODĖL VADINAMAS VELNIU?

Velnias – mirusiųjų pasaulio dievaitis, jo vardas kilęs nuo žodžio „vėlė“. Senovėje vadintas Velinu.

KUR GYVENA VELNIAS?

Gali lindėti po žeme, kalne, raiste arba akivare.

KĄ VALGO VELNIAS?

Mėgsta degtinę ir taukus.

KAIP VELNIAS ŠUTARIA SU ŽMONĖMIS?

Velnias vis bando pakenkti žmonėms, juos klaidina ir apgaudinėja. Vis dėlto dievaitis nėra labai gudrus, tad dažniausiai žmonės perpranta jo sumanymus ir jį pergudrauja. Velnias labai mėgsta lankytis

vakaronėse ir vestuvėse, ten šokdinti paneles.

Gali pasirodyti žmogui mirštant, tada pavagia jo sielą.

KAIP VELNIUI SEKASI ŠIAIS LAIKAIS?

Iš požemio ar atokios pelkės į miestą atsikraustęs Velnias jaukiai jaučiasi vamzdynuose. Jie jam primena gimtąjį liūną. Linksmybes mėgstantis nelabasis mielai įsidarbina lošimo namuose, lažybų punkte ar degtinės gamykloje. Kad ir kur dirbtų, visad stengiasi kaip nors apmulkinti tos vietos lankytojus ir bendradarbius. Velnias negali atsisipirti pagundai lankytis svetimose vestuvėse. Lengviausia įsisukti į tokias, kuriose būna labai daug svečių ir niekas nepastebi nekviestojo. Tokios didelės šventės dažnai būna rengiamos tuokiantis įžymybėms. Taip ne sykį gerai užsimaskavęs kipšas yra nufotografuotas ir pakliuvęs į populiarių žurnalų puslapius. Niekada negali žinoti, kuris neatpažintas šventės svečias – Velnias.

Pikčiausias Velnio priešas – dievaitis **PERKŪNAS**. Šis jį nuolat persekioja ir vis bando nutrenkti savo kirviu arba strėle.

Velnio mėgstama landynė – pelkė. Jo slėptuve gali tapti dvi šios klampynės vietos: **RAISTAS** – pavojinga bala, apaugusi krūmais ir medžiais, arba **AKIVARAS** – atvira, niekuo neapaugusi pelkės vieta.

KAIP VISKAS PRASIDĖJO?

Niekada nebūčiau sumaniusi sudėlioti tokios knygos, jei ne mano ypatingas draugas – milžinas Kernius.

Jau daug vasarų vis susitinkame jo slėptuvėje, ir aš ilgas valandas klausausi istorijų apie seniausius laikus, kai žmonės, milžinai, dievai ir įvairiausi stebuklingi padarai gyveno kartu, nesislėpdami, tuose pačiuose namuose, pievose ir giriose.

Iš pradžių milžino nepertraukinėdavau. Išsižiojusi klausydavausi apie jo nuotykius. Paskui ėmiau klausinėti įvairiausių smulkmenų. Knietėjo sužinoti, ką valgo deivės, kur slepiasi nematomi namų kaimynai arba kodėl įvairiausios būtybės vadinamos būtent tokiais vardais.

Į kai kuriuos klausimus mano draugas atsakydavo nė nemirktelėjęs. Kai kurių paaiškinimų turėjau ieškoti knygoje.

Kai ką sužinojau ir pati, kiemų šešėliuose ar savų namų pakampėse susitikusi daugybę Kerniaus draugų.

Įdomiausia buvo atrasti, kaip visas mitinis pasaulis gyvena dabar, mūsų laikais. Visada įtariau, kad senųjų istorijų veikėjai niekur nedingo, tik mes pamiršome, kur jų ieškoti.

Visus atradimus kruopščiai surašiau knygoje. Tikiuosi jums patiko dirstelėti į truputį primirštų, bet labai ypatingų būtybių praeitį ir, svarbiausia, šių laikų nuotykius!

P.S. Nenorėdami supykdyti deivės Medeinės, visą knygą atspausdinome ant popieriaus, turinčio FSC sertifikatą, kuris reiškia, kad popieriaus gamybai naudotas miškas bus atsodintas ir tvarkomas atsakingai.

Katryna Zilė

AČIŪ

Už didžiausią pagalbą ačiū mano zylei Vyteniui Zilinskiui, visus metus nepavargusiam dirbti atsakingo iliustracijų redaktoriaus darbo. Be jo tikslios akies, kūrybiškų idėjų ir gausybės pastabų būčiau prapuolusi!

Tėvams ačiū už pirmąsias redakcijas, Vincentui, Teresei, Elzei, Miglei – už pastabas ir skirtą laiką, Sigitai – už laisvę ir netikėtas idėjas, visiems palaikiusiesiems – už nuoširdumą!

RĖMIAUSI:

Milžino Kerniaus pasakojimu

Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto
vyriausiosios mokslo darbuotojos
habil. dr. Nijolės Laurinkienės pastabomis

Mokslininkų publikacijomis iš internetinio tinklalapio
Tautos Menta. Mitinio pasaulėvaizdžio tyrimai
(tautosmenta.lt)

...ir literatūros šaltiniais:

Lietuvių mitologija, iš Norberto Vėliaus palikimo.
1, 2, 3 tomai. Sud. Ramunė Vėliuvenė, 2013, 2014, 2015.

Mitologijos enciklopedija. Pasaulio tautų mitologinės būtybės ir vaizdiniai. 2 tomas (Lietuvių religijos ir mitologijos dalis – Gintaras Beresnevičius, Nijolė Laurinkienė), 1999.

Trumpas lietuvių ir prūsų religijos žodynas,
Gintaras Beresnevičius, 2001.

Mitinės lietuvių sakmių būtybės, Norbertas Vėlius, 1977.

Chtoniškasis lietuvių mitologijos pasaulis,
Norbertas Vėlius, 1987.

Laumių dovanos: Lietuvių mitologinės sakmės.
Sud. Norbertas Vėlius, 1979.

Sužeistas vėjas. Sud. Norbertas Vėlius, 1987.